

Kolendzie y Bartłomieiowi Miniewskiemu wikaremu Supraslskiemu, o naiachanie na wieś Oleszki (a Domino Joanne Zaleski Capitaneo Surazene), do starostwa Surazskiego należącej, y o zabranie Ostapka sołtysa violenter, ze wszystkim jego gospodarstwem, a ten chłop prawdziwy był poddany Supraslski, o ktorego w Grodzie Branskim agitowała się sprawa.

R. 1673, die sabbato ante D-nicam Invo-cavit quadragesimalem, w grodzie Branskim manifestował się x. Bartłomiey Miniewski wikary Supraslski na pp. Kazimierza Wilkanowskiego, Jana Szczawinskiego y sług ich, ktorzy post D-nicam septuagesimam feria 5-ta, przybrawszy sobie potentia suis comprincipalibus et complicitibus in numero quindecim sibi melius notis, wazyli się przeciwko prawu pospolitemu naiachać armata manu na Topilec, folwark Supraslski, w niebytności ekonoma, a tam furiae nieprzyziacielskie stroić, ztamtąd do Baciut takim że sposobem przybywszy, sługi jw. jmx. Cypryana Żochowskiego e-ppa Witebskiego, koadjutora arcybiskupstwa Połockiego, potracali y skomatycznie dyffamowali.

R. 1673, d. 24 Marca, przywilej krola Michała, konfirmuiący y approbuiący tak krolow Władysława, iako y krola Jana Kazimierza, dane Suprasłowi na cerkiew Tykocinską, na dwie włoki y place, do niey należące, przywileie.

крестьянинъ въ самомъ дѣлѣ былъ Супрасльскимъ подданнымъ, о которомъ въ Брянскѣ велось дѣло.

1673 г., въ субботу первой недѣли В. поста, въ Брянскомъ городѣ заявилъ о. Вар. Миневскій, С. викарій, на гг. Казимира Вилькановскаго, Ивана Щавинскаго и слугъ ихъ, которые въ пятницу послѣ недѣли о Блудномъ сынѣ, съ своими помощниками и участниками, въ числѣ имъ лучше извѣстномъ, осмѣлились, вопреки общественнымъ законамъ, вооруженно наѣхать на С. фольварокъ Топилецъ, въ отсутствіи эконома, и показывать тамъ враждебное неистовство. А оттуда прѣбывъ въ Батюты, они поколотили слугъ его м. о. Кипріяна Жоховскаго, епископа Витебскаго, коадьютора Полоцкаго архіепископства, и позорно безславили.

— 24 Марта, привилей к. Михаила, подтверждающій и одобряющій данные С. монастырю королями Владиславомъ и Яномъ Казиміромъ привилей на Тыкотинскую церковь, на двѣ увологи и на плацы, къ ней принадлежащіе.

70.

1673 г. Марта 24. Отрывокъ *) привилея, даннаго к. Михаиломъ С. монастырю, въ подтвержденіе привилеевъ Владислава и Яна Казимира, на Тыкотинскую церковь.

.....Więc żeby te przerzeczone place y inne, do cerkwie Tykocinskiej w unij S. bę-

Посему, чтобы эти вышесказанные плацы и другіе, присовокупленные къ

*) Въ актахъ Виленской К., (т. I стр. 144—147) напечатанъ подтвердительный привилей к. Михаила, отъ 17 Апрѣля, слово въ слово такой же, какъ и помѣщенный въ лѣтописи подъ 24 Марта, кромѣ окончанія, которое и помѣщается.

dącey inkorporowane, in pacifica et quieta possessione zawsze zostawały u kapłan tameczny terazniejszy u na potym będący do niesłusznych podatkow, składek, exakcyi u wszelakich in genere niepowinnych ciężarow, aby nie byli niecessytowani u aggrawowani, mieć wiecznemi u nieodzownemi czasy chcemy, u tych, którzy by contravenirent woli naszej, sub pœnis nostris arbitrarijs napominamy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia XXIV mœca Marca. Roku Panskiego MDCLXXIII. Panowania naszego IV roku. Michał krol.

R. tegoż 1673, d. 7 Aprila, drugi przywilej, od tegoż krola Michała otrzymany, approbuiący przywileie krolow Władysława u Jana Kazimierza na cerkiew Tykocinską, inkorporuiąc ią wiecznemi czasy do ławry Supraslskiej, otrzymany w Warszawie, ktory de verbo ad verbum tak się w sobie ma, iako u pierwszy, wyżej przepisany; przy koncu tylko niektore addytamenta są odmienione.

— Maia d. 27, przywilej na łaki, alias błota, u na wolny wstęp do rzeczek Sokolskiego lesnieta, dla łowienia ryb, od krola Michała dany Suprasłowi, u list podawczy przy tymże przywileiu, aktykowane są w grodzie woiewodztwa Nowogrodzkiego, ktorych ekstrakty tak się w sobie mają, Ruskim pismem:

Тыкотинской церкви, пребывающей въ св. униі, всегда оставались въ мирномъ и спокойномъ ея владѣніи, и чтобы тамошній священникъ, нынѣшній и потомъ имѣющій быть, не принуждаемы были къ ненадлежащимъ податямъ, складкамъ, вымогательствамъ, и необременяемы были всякаго рода налогами, на вѣчныя, невозвратныя времена желаемъ того и къ тому убѣждаемъ, подъ угрозою опредѣленныхъ наказаній тѣмъ, которые бы шли противъ нашей воли. На что, для лучшей вѣрности, подписавъ нашею рукою, мы приказали приложить нашу печать в. к. Л. Данъ въ Варшавѣ, 24 Марта, 1673 г., царствования нашего 4. Михаилъ король.

— 7 Апрѣля, другой привилей, отъ того же к. Михаила полученный, подтверждающій привилей к.к. Владислава и Яна Казимира на Тыкотинскую церковь, присоединяющіе ее къ С. лаврѣ на вѣчныя времена, который слово въ слово такой же, какъ и выше написанный. Въ концѣ только нѣкоторыя прибавленія перемѣнены ¹⁾.

— Мая 27, привилей, данный к. Михаиломъ С. монастырю на луга, или болота, и на свободный доступъ къ рѣкамъ Сокольскаго лѣсничества для ловли рыбы, и вводный актъ при томъ же привилей, внесены въ акты воеводства Новгородскаго, выпиши коиъ слѣдующаго содержанія, на Русскомъ языкѣ:

1) См. Акты В. К. т. I, стр. 146—7.

71.

— **Мая 27.** Выпись изъ книгъ городскихъ Новгородскихъ привилей, даннаго к. **Михаиломъ С. монастырю** на свободное рыболовство въ рѣкахъ Сокольскаго лѣсничества и на луга.

К. Михаилъ, по представленію С. монаховъ, что они, по уставу, не ѣдятъ мяса, дозволилъ имъ ловить рыбу во всемъ Сокольскомъ лѣсничествѣ и далъ монастырю болота, или луга, насупротивъ монастыря.

Лѣта отъ Нарожденья Сына Божого тысяча шесть сотъ семдесятъ третего, мѣсяца Мая двадцать сегого дня. На урадѣ кгородскомъ, въ замку государскомъ Новгородскомъ, передомною Крыштофомъ Керсновскимъ, подвоядимъ Новгородскимъ, отъ ясне велможного его м. пана Дмитра Самуеля Полубинского, воеводы Новгородского, постановившиися очевисто слуга ясне велможного въ Бозѣ превелебнаго его м. ксендза Коленды, метрополиты Киевского, Галицкого и всея Руси, панъ Мацѣй Шервинскій оповѣдалъ, покладалъ и ку актыкованю

до книгъ кгородскихъ Новгородскихъ уписати далъ привилей наяснѣйшого короля его м. Михала, пана нашего милостивого, на речъ въ немъ нижей мененую, ясневелможному въ Бозѣ превелебному его м. ксендзу Колендѣ метрополитѣ и въ Бозѣ велебнымъ отцомъ базыліаномъ кляштору Супрасльскаго, служацій, который, подаючи до актъ, просилъ, абы тотъ привилей до книгъ кгородскихъ Новгородскихъ принять и вписанъ былъ; якожъ уписуючи въ книги, слово до слова такъ се въ собѣ маеть:

Michał, z Bożej łaski, król Polski, wielki książę Litewski, Ruski, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki, Podlaski, Wołyński, Kijowski, Podolski, Inflantski, Smolenski, Siewierski, Czernichowski. Oznaymujemy tym listem przywileiem; naszym, komu o tym wiedzieć należy. Doniesiono nam iest przez pp. rad y urzędników naszych, przy boku naszym na ten czas będących, imieniem wielkiego Gabriela Kolendy metropolity Kijowskiego, archymandryty Supraslskiego, y wszystkich oyców klasztoru Supraslskiego, prośba, abyśmy mając w respekcie religiozam onych observantium, ex quo nie iadaia mięsa, wstęp do rzeczek ekonomiey naszej Sokolskiej, tudzież widząc necessitatem przyłączenia błot pewnych, ex opposito monastera Suprasl-

Михаилъ, Божьею милостию, король польскій и пр. Объявляемъ симъ листомъ привилеемъ нашимъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ. Доложена намъ нашими панями совѣтниками и урядниками нашими, въ то время бывшими при насъ, отъ имени преосвящ. Гавріила Коленды, м. Киевскаго, архимандрита С. и всея братіи С. монастыря просьба о томъ, чтобы мы, принимая въ уваженіе ихъ монашеское правило, по которому они не ѣдятъ мяса, дозволили имѣть доступъ къ рѣчкамъ въ экономіи нашей Сокольской, а также чтобы мы, видя необходимость присоединенія извѣстныхъ болотъ, находящихся насупротивъ С. монастыря, которыя, по дальности разстоянія, не приносятъ Сокольской эко-

skiego będących, które ob distantiam loci nulli usui ekonomiey Sokolskiej, y skarbowi naszemu przez onych odeyscie żadna szkoda dziać się nie może, dla wygody domowey siana y paszy pomienionym zakonnikom pozwolili y do monastyrza Supraslskiego wiecznie przyłączyli. Jakoż do tey proźby, iako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, chętnie to im, iako błota, które przez urodzonego Cypryana Pawła Brzostowskiego, referendarza w. x. Lit., economa naszego Sokolskiego, wydzielone y odłączone będą, conferuiemy, tak y wstęp do rzeczek Sokolskich, dla łowienia ryb pozwalamy y do klasztoru Supraslskiego przyłączamy. Ma y wolen będzie wielebny Gabryel Kolenda, metropolita Kijowski, archynandryta Supraslki, y po nim następujący sukcesorowie, także y wszyscy oycowie bazylianie, w unij s. klasztoru Supraskiego będący, błota kosić, trzymać, używać, w rzekach ryby łowić y iako swoją własnością, bez żadney ni od kogo przeszkody, dysponować—wiecznemi czasy. A dla approbaty tego przywileju, od nas konferowanego, do całej rzeeczypospolitey, na przyszły seym remittimus, y natośmy dali ten nasz przywilej, do którego pieczęć w. x. Lit. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia XXI miesiąca Aprila, r. Panskiego MDCLXXIII, panowania naszego IV roku. Michał krol.

А печать его к. м. большая, маестатовая в. к. Л. притиснена. На томъ же привилею приписокъ въ тые слова: „доступъ къ рѣчкамъ Сокольскимъ и присоединеніе болотъ къ монастырю оо. базилианъ-унитовъ С. монастыря“. Который тотъ привилей его к. м., пана нашего милостиваго, за поданемъ оного до актъ черезъ особу верху мененую, до книгъ кгородскихъ Новгородскихъ есть

Przywilej iest podeyrzany, a listu podawczego oryginału w archiwum niemasz, tylko ekstrakt z grodu Nowogrodziego, kto-

номии никакой пользы, и нашему хозяйству не можетъ быть никакого убытка отъ того, если они отойдутъ, на вѣчныя времена присоединили къ С. монастырю, для домашняго удобства въ сѣнѣ и пастбищѣ. И мы, милостиво склонившись на эту просьбу, какъ основательную, охотно имъ уступаемъ какъ болота, которыя будутъ выдѣлены и отдѣлены нашимъ Сокольскимъ экономомъ, благороднымъ Кипр. П. Бржостовскимъ, референдаріемъ в. к. Л., такъ и доступъ къ Сокольскимъ рѣчкамъ для ловли рыбъ имѣть имъ дозволяемъ и присоединяемъ къ С. монастырю. Имѣеть и воленъ будетъ пр. Г. Коленда, м. Кіевскій и архим. Супрасльскій, и его преемники, послѣ него будущіе, также и всѣ оо. базилианы, состоящіе въ униі, С. монастыря, болота косить, держать и употреблять, въ рѣчкахъ рыбу ловить и на вѣчныя времена располагать ими, какъ своею собственностію, безъ всякаго отъ кого либо препятствія. А утверженіе этого привилея откладываемъ на будущій сеймъ всей рѣчи посполитой, и на то дали сей привилей, къ которому велѣли и печать нашу приложить. Дано въ Варшавѣ 21 Апрѣля—1673 г. и пр. Михайлъ король.

уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ подъ моею владовою печатію ясне велможному въ Бозѣ превелебному его м. кс. Кгабрыелю Колендѣ, м. Кіевскому, Галицкому и всея Руси, архимандритѣ С., и всѣмъ велебнымъ оо. базилианомъ кляштору Супрасльскаго есть выданъ, Писанъ въ Новгородку. Владиславъ Вольскій, писарь.

Привилей подозрительный, а подлинника вводнаго акта нѣтъ въ архивѣ, только извлеченіе изъ книгъ гродскихъ

ry de verbo ad verbum tak się w sobie ma:

.....Tedy żądamy y mieć po wierności waszey chcemy, abyscie na te mieysca zjachawszy y one wymierzywszy y ograniczywszy, żeby w puszczy w drzewie, y w ostępach w zwierzu żadney nie było szkody, wielebnym oycom bazylianom Supraslskim w moc, w dzierżenie y realną posessyą, stosuiąc się we wszystkim do przywileiu naszego, nieodwłocznie podali...

Za opactwa tego Kolendy metropolity, wielką klasztor Supraslski cierpiał krzywdę. Zakonnicy bez habitow chodzili, płaszczami zakonnemi albo mantiami miasto habitow, rozpory na ręce porobiwszy, odziewali się, wiedzeniu y napoiu wielką mizeryą ponosili. Wodkę prostą dla xięży garncami kupowaną. Miodu swego w klasztorze nie sycono, ale u żydow tak dla przyjęcia gości, iako y dla siebie, beczkami y garncami brano za gotowe pieniądze; do zakrystiy wino także garcami po roznych mieyscach kupowano. Cale wierutna była ruina mieysca tego świętego, bo też y włosć cała tak była zdezelowana (iак starzy zakonnicy reforowali), że tylko trzy sochy wółow zostało we wszystkich dobrach klasztornych. W prawach zostawał nieustannych, tak po trybunałach, iako też po ziemstwach y grodach, a to wszystko działo się kosztem klasztornym, przez całe iego życie na opactwie Supraslskim. Traktamenta nieustanne z trąbami y z hukami odprawowały się przy ustawicznych zjazdach, co wielką dla klasztoru przynosiło nędze y ucisk, a ztąd naywiększe było utrapienie temu mieyscu, że z całym dwo-rem swoim zawsze rezydował, bardzo

Новгородскихъ, слово въ слово слѣдующее ¹⁾:

И такъ, желаемъ и хотимъ отъ в. м., чтобы вы, прибывъ на то мѣсто, измѣривъ и ограничивъ его, такъ, чтобы не было никакого вреда — ни въ пущѣ дереву, ни въ ловахъ звѣрямъ, безотлагательно подали во власть, держаніе и дѣйствительное владѣніе преп. оо. С. бazylianамъ...

Въ архимандритство того м. Коленды С. монастырь терпѣлъ великую нужду. Монахи ходили безъ рясы, одѣвались въ мантии, или монашескіе плащи, вмѣсто рясы, подѣлавъ въ нихъ дыры для рукъ; въ пищѣ и питіи переносили великій недостатокъ. Для священниковъ водку покупали гарнцами. Своего меду не сытили въ монастырѣ, а брали у евреевъ бочками и гарнцами за деньги, какъ для принятия гостей, такъ и для себя. Для діаконика вино покупалось гарнцами въ разныхъ мѣстахъ. Почти несомнѣнно было разореніе этой св. обители; потому что и вся волость такъ было опустѣла (какъ сказывали пожилые монахи), что быковъ осталось во всѣхъ монастырскихъ имѣніяхъ только на три сохи. Онъ находился въ постоянныхъ процессахъ, такъ въ трибунальных, какъ и въ земскихъ и городскихъ судахъ; а все дѣлалось на средства монастырскія во все время его жизни на Супр. архимандритствѣ. Совершались безпрестанныя угощенія, съ трубами и криками, при постоянныхъ сѣздахъ, что приносило монастырю нищету и тѣсноту; а наибольшее мученія монастырь имѣлъ отъ того, что онъ всегда пребы-

1) К. Михайль, объявляя своему эконому Бржостовскому о привилеѣ, данномъ С. монастырю, приказываетъ сдѣлать ему вводъ во владѣніе. Печатаемъ изъ королевскаго приказа условіе, подъ которымъ монахамъ позволено занять дуга и довить рыбу.